

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep

0030 OSLO

Oslo 06.06.2016
Deres ref: 16/1688 FMA MAO

Høringsuttalelse til Høring – Utkast til nytt krav for pensjonskasser i kapitalforvaltningsforskriften om risikoanalyser

Vi viser til Finansdepartementets høringsbrev av 19.04.2016 vedrørende forslag til et nytt krav i kapitalforvaltningsforskriften.

Aktuarkonsulenters forum (AKF) mener Finanstilsynets forslag er et skritt i riktig retning, men er av den oppfatning at forslaget burde vært mer spisset. Videre mener AKF at Finanstilsynets analyse fremstår som for enkel. Vi vil i det følgende ta for oss våre merknader.

Kapitaldekningskravet ble avvirket 01.01.2016, og det eneste formelle krav for pensjonskasser er solvensmarginkravet. Dette utgjør for de fleste pensjonskasser i grove trekk 4 % premiereserven, og med dagens lave renter virker dette svært lavt. Så lenge dette er det eneste formelle kravet, kan styret i en pensjonskasse med en viss rett hevde at dette er det eneste de er forpliktet til å følge selv om Finanstilsynet oppfordrer til noe annet og krever at pensjonskassen fyller ut Stresstest 1. AKF er derfor av den oppfatning at inntil IORP 2 trer i kraft, må det være en plikt for en pensjonskasse å handle dersom utfylling av Stresstest 1 indikerer et ubetryggende nivå. AKF stiller spørsmål om ordlyden i Finanstilsynets forslag utløser en slik plikt til å handle.

Finanstilsynet skriver:

... Dersom analysen gir grunn til å tro at pensjonsforetakets fremtidige finansielle stilling vil være utsatt, skal pensjonsforetaket vurdere å iverksette tiltak som nevnt i annet ledd.

I endringen Finanstilsynet foreslår bør man stryke «vurdere å». Eventuelt bør Finanstilsynet gi en nærmere analyse av i hvilke situasjoner det kan være nok å foreta en vurdering men ikke å iverksette tiltak.

AKF forstår høringsnotatet dithen at Stresstest 1 for de fleste praktiske formål vil være verktøyet som skal eller bør benyttes til å måle pensjonskassens forpliktelser til virkelig

verdi. I den forbindelse ønsker AKF å trekke frem fire momenter som Finanstilsynet ikke utdyper i sine analyser.

1) Finanstilsynet har vurdert en bufferkapitalutnyttelse på over 200 prosent i Stresstest 1 som høy. AKF savner en analyse av hva 200 prosent baserer seg på, eventuelt burde det være en referanse til tidligere analyser som støtter opp under dette nivået.

2) Stresstest 1 har vært innrapportert over flere år. En del av postene som fylles ut inviterer til betraktelig skjønn og har stor betydning for hvilken bufferkapitalutnyttelse som beregnes. Dette gjelder blant annet postene

- P.2 Nåverdi fremtidig rentegarantipremie, tidsverdi av overskuddsdelingsopsjon (-)
- P.3 Nåverdi fremtidig rentegaranti (tidsverdi) for alle porteføljer (+)

AKF savner en klar tilsynsmessig praksis i forhold til hvordan disse postene fylles ut. I sitt brev av 27.01.2016 til Finansdepartementet antydes dette for posten P.3 godt hjemt inne i dokumentet (vår understreking) :

I stresstesten foretas en forenklet beregning, men slik at det forventes at pensjonskassene foretar en beregning av tidsverdien (opsjonsverdien) av rentegarantien, noe som krever relativt omfattende beregninger. Erfaringene har vist at det er store variasjoner i hvilke beløp pensjonskassene rapporterer som tidsverdi av rentegarantien, og det bør vurderes å angi forenklete metoder spesielt i tilknytning til dette.

Dersom styret i en pensjonskasse skal kunne gjøre vurderinger knyttet til virkelig verdi og bufferkapitalutnyttelsen i Stresstest 1, må Finanstilsynet så snart som mulig gi tilbakemeldinger til den enkelte pensjonskasse, og ikke minst til ansvarshavende aktuar for pensjonskassen, hvorvidt det kan være innvendinger vedrørende utfyllingene av poster av typen nevnt ovenfor. Hvis ikke risikerer man at styret kan sitte med en helt feil vurdering av risiko i henhold til virkelig verdi.

3) AKF mener også det kunne vært fornuftig med en presisering eller drøfting av hva som ligger i «uavhengig» i gjeldende rett (6. ledd):

En enhet som er uavhengig av utøvende enhet skal ha ansvaret for analysene. Analysene skal jevnlig rapporteres til styret. Styret skal nedfelle sin vurdering i styrereferatet. Dissens i styret skal referatføres.

Mange pensjonskasser er organisert slik at flere av funksjonene betjenes av ett og samme konsultentselskap. Det kan være funksjonene investeringsrådgivning, daglig leder, aktuar, regnskap mv. Dersom de som har ansvaret for analysen jobber i samme selskap men i en annen avdeling enn utøvende enhet, er dette nok for å sikre uavhengighet i forhold til forskriftens krav?

4) AKF savner en egen diskusjon om problematikk knyttet til fripoliser og pensjonskasser som kun består av fripoliser. Fripoliser (med garanti) er det produkt som er mest krevende under Solvens II.

Dersom pensjonskassens eier på kort varsel beslutter overgang til innskuddspensjon, kan alle rettigheter på kort sikt bli omdannet til fripoliser. Konsekvensene av dette fanges opp i begrenset grad i det en pensjonskasse fyller ut i Stresstest 1. I teorien kan en pensjonskasse rapportere lav bufferkapitalutnyttelse over lang tid ved at ovennevnte poster P.2 er utfylt høy og P.3 er utfylt lav. Når det kun blir fripoliser på balansen vil P.2 bli liten og bufferkapitalutnyttelsen kan bli flere hundre prosent eller verre, langt over Finanstilsynets grense.

Analysen av pensjonskassens robusthet bør også inkludere «what-if» analyser basert på hva som blir situasjonen dersom overgang til fripoliser. AKF mener at forslag til endringer bør omfatte dette, f.eks. ved følgende (understreket):

Selskapet skal jevnlig analysere hvordan uvanlige markedsforhold, herunder rente- og valutakursendringer, samt utslag av forsikrings- og kredittrisiko, ville påvirket selskapets bufferkapital under den forutsetningen at selskapets eiendeler, herunder eventuelle derivater, og selskapets forpliktelser, måles til virkelig verdi. Selskapet skal også analysere hvordan overgang til fripoliser for hele porteføljen vil påvirke selskapets bufferkapital.

Med vennlig hilsen
for Aktuarkonsulenters forum

Sissel Rødevand
leder